

testimonijs lenitit, qui paulo ante se fuerit, sed etiam horum quibus
fischerus fere fuit. Nunc ad reliqua transibamus.

PRIMOS POETAS THEOLOGOS FUISSE

retruncq; ad naturam pertinentium studiosos.

TITVLVS. XVII.

Oeter vetusti in nulla re magis versati sunt / quam diuina
& naturæ arcana cõmuni cum philosophis labore serua-
tati, ex utroq; carminibus suis vberem materiam, & quasi
thesauros quosdã preciosissimos, qui numeroy & pichung
venustati miro artificio subelsent, edquisuerunt. Quæ res superiori
tunc indicata, hoc loco per exempla digna fide, & grauib; probata
scriptoribus latius cõmonstrãda est. Primum omnũ Aristoteles ante
ranta recentioribus nostræ religionis autoritas est. Hesiodum aliq; q;
Poetas qui deos cecinere, circa Theologã versatos ait li. Methoroy
secũdo. Idem in presantẽ Methaphysicoy, sive illa potius Theopira
sibi est; Philomirã. i. fabularum amatorem aliqualiter philosophum
esse, q; fabula ex miris constituitur, nihil aut plus mirum est, eo qd
vel ad deos vel naturæ arcanum pertinet. Idem li. primo, vetustiorum
de rerum principjs varias sentẽnas relatione complexus, fabularũ
sentẽnas cum antiqua Theologia quadrare ostẽdit, de Oceano & The-
tide, scribens quos generationis parentes multi esse voluerint. Prete-
rea & Hesiodum primũ de Chaos edisseruisse, cuius hos citat ver-
sus, Ante Chaos post hoc facta est latissima telos, Quisq; alijs decus
est diuis: deus ipse Cupido. Quem tandem carminibus suis Anaxa-
goras imitatus dixerit amorẽ ex deo genitum, hoc versũ. Cunctiorũ
ille deum primum produxit amorem. Alijs quoq; in eodem libro He-
siodum, antiquũ & popularem estimatiõẽ secutũ, terram ait primũ
corporum factũ esse. Quo in loco licet Auerois Aristõ. interpres. He-
siodum potius in legibus ferendis virum famigeratum q; in philoso-
phijs presantẽ studijs fuisse dicat, Bene tñ interpretãtib; & huma-
nius q; ille fortasse fecerat interospiciatibus, videre licet, philosophic
hos sanctissimos vates cũ primis fuisse studiosos, ea q; calluise que
nec prostrita nec sane vulgaria fuerit. EVSEBIVS, illustis scriptor
& a deo nostris acceptus, vt vbi ipse bene sentiat ibi nemo sensisse me-
llus videatur: in lib. Euangelicæ preparatiõis tertio: multa secreta
& vere mystica potas suis fabulis comprehendisse scripsit reliq;.
Apud quem cap. septimo libri decimi quarti, magna Orphi & Act
preconia sunt. Carminibus vtriusq; de deo optimo max. cunctq; ipu-
ntia potentia/citatis & adscriptis. IOANNES GERSON, clarissimus

Theologus

Theologus, in Poetica vero & bonarum literarum studijs summa cum
 oblectatione versatus, in lectione super Marcum secundo, Apud Gen-
 ules inquit Poeta pro Prophetis & variis atq; Theologis habenda-
 tur & Poetes eorū, sicut met aphoricas locutiones, veritate continētes,
 oculos tamē auerant. &c. Constat enim Orpheum prorsus ea que
 de naturę secretis suis numeris inspicuit, multa de Deo, multa de An-
 gelis, multa de incorporatis membris, multa de animis humanis des-
 cripsisse, Præterea & unum deum esse, ut supra docimus: eundemq;
 ubiq; nec vllis locis aut temporibus circūscribi, Omnia agere, & ser-
 uare omnia: in omnibus operari / idq; omne quod agit, per id quod,
 ipse est agere, ac seipsum primū deinde cetera intelligere. Quis neget
 hunc Vatum diuino munere veq;, Perseuisse animo, iudicij eterna
 securū, Nouisse æternū: frater summa arce Tonantē. Qui solido rerū
 dispersat fata timore (ut obiter etiā numeris utar) Nam si secundum
 Apostolum, Omne veq; a quocūq; dicitur a spiritu sancto est & quan-
 to magis a spiritu sancto illud erit verum / quod sup; investigationis
 acuminē ad vlt; veritatem que est circa diuina condescendit: Quicūq;
 sunt multi, qui hunc continendū cōstitunt, in quos numero Lacrus
 est: Orpheus tamen plures fuisse cōstat, ut omnino iudicio inter ipsos
 & discernere opus esse videatur, anteq; aut conueniat quispiam aut
 culpet. Strabo li. Geographiæ primo Poeticā primū quand; philoso-
 phiam fuisse testatur, que nos ab invente arte ad vivendi rationem
 adducit, que mores, que affectiones edocet, que res gerendas cum
 invidiat aut præcipiat. &c. Quod Horat. li. Epistolarū primo in Homē-
 ro indicavit, cum dicit, ad Lolliū. Qui quid sit pulchrum / quod tunc
 quid vtile, quid non, Plinius ac melius Chrylippo & Cratore dicit.
 Et cur hoc credat multis versibus præsequitur. Duo nostrorum tem-
 porum græce & latine eruditissimi scriptores, Angelus Politianus:
 & Antonius Codrus, cōtāmissimē tuerentur, nullam philosophiæ artem
 esse que Homero cognita nō fuerit, idq; ostendūt multipliciter, apud
 utrumq; enim huius Divini Vatis memoria dignę laudes extant. Bes-
 sarion Cardinalis h. confutationi tertio. Homerum ait, sue benefe-
 cio naturę, sue a Mose propheta edochem lapsum iussit, qui Athē-
 appellabat suo poemate manifeste complexū fuisse. Qu. si primū esse
 codrus / diuino muneri tribuendū est. Et secundum, Theologū fuisse
 nemo negauerit quem Aegyptiorū disciplinā in carmine orculasse
 suo, multa fidei scriptores indicauerunt. Quis vero nescit Latinū Thee-
 banūm Solis & Lunę carius, animatūq; ac fructuum generationes
 poematis suis tractasse, ac prima statim carminū serie, cuncta sunt
 nata dixisse. Habeo etiorē fratrem qui asserit versutissimos Poetas,
 quos & philosophos nominat de prima rege materia idem quædam

*fabulae
involuntariae*

genesi Moſem ſenſiſſe. Q. ſi conceptae materiae breuitas pateret / nec ineptam Echabaſin me viſu paſſe dicerent amant. Oſtenderem tibi / ad eo inter antiquos philoſophos & antiquos Poetas ſtudioſum ſocietate quadae eduenſiſſe, vt & Poetae philoſophi viſi fuerint, qd haecenus monſtrant, & philoſophi ipſi Poetae hoc ſolo diſcrimine, qd illi, vt dicebat / rem intellecta fabulae inuolueris plus occultarunt. Hi adẽ philoſophiae precepta verſutradentes veri inquiſitione apertius tractarunt. Quin & de deo, quae ſcripſerunt, planiora apertioraq; voluerũt: qd uſi oſtendit Parmenidis verſus / quos de Deo, ante primo, ſiſto, & tota naturae principio, ſcriptos: Beſarion latines ſecit hoc modo.

Ingenitum quando eſt ſi & immortale neceſſe,
Vnigenam: immortam: immenſum: ſine fine: perenne:
Quod nec erat: nec erit: totum nunc eſſe fatendum eſt:
Vnum: continuum: nam quem eius diſceris ortum:
Aut quo tandem: aut unde: non ex non ente putandum eſt:
Nec diſt ore poteſt noſtra nec mente reuolui
Quod nihil eſt. Nam quid poſt, ipſum ſecit oriri
Aut prius: entis enim non ſunt primordia primi,
Nunc ergo, aut ſemper de quo nunc dicimus ens eſt.
Ex nihilo: qd nihil fieri ſortemta perſiſtat,
Ergo ortus nullus, nec erit poſt ſecula ſinis.

Quos ego parmenidis eſſe dubitaſſem, niſi a tam preſtanti tanq; eru dno vnaſq; lingua; viro, teſtimoniũ ſui autoris ſortem eſſent. Sicut eadẽdem plena intellectus & veritatis & Chriſtiani hominis ſententia: qd ethnicae ambiguitati ſimiliora. Quemadmodũ & eandẽ illi ab eodem Beſar. tralati verſeuli.

Immortum, validis inſecta in ſinihus areet
Vincula, principiaq; expers, ſiniſq; funari,
Hinc etenim longe ſinis, ortuſq; recedunt:
Vera ſides hæc eſt, nec hoc qui credit aberrat.

Huius pulchrae & veriſſimae ſententiae de primi entis natura quod omnia in ſe compleſteretur, Ariſtoteles reprehendit in Philiſicis dubiũ quidem an iute, nam longe aliter ac ipſe voluit, primi illud ens / qd Meliſus inſtitutum, Parme. inſiſitũ aliquid, frequẽtius tamẽ ſiniſi poſuit, conſcripti ſunt Diuini videlicet altitudini animi ſuis proprio res, qd Philiſicis opinionibus Ariſtoteles. Cuius eſt autoritas in noſtro rum Theologoꝝ diſceptationes adeo irrepſit / vt ſingula eius verba ſinguloꝝũ oraculoꝝ loco habeantur: cum teſte Beſarione / doctores edidiſſe. Le digionis noſtrae propugnacula, Ariſtoteles autoritate, aut nuncũ, aut raro admodũ vi ſit. Verum vt eo reuocatur, unde digreſſus ſua. Nullum placulam comiſerit, qui veriſſimulos philoſophos

Poetas fuisse defendere, ut & cregitse Poetę omnes philosophi fuerint. Hęc de Deo, & de diuinis rebus, & ad naturę maiestatem pertinentibus questionibus cęmunt fuisse ingenij, exercitij & doctrinę arcam.

POETICAM SACRARVM LITTERARVM

seueritati nõ obdese, & inibi, qđ temere isti agere videamur, qui eam, ut casam, & religionis discoriam contemnant.

TITVLVS. XVIII.

REVELANDA mihi hoc in loco quorundã pertinacia est, sacrarum literarũ studijs nihil Poetice magis vehemẽtiusq; obesse existimantiũ: quod quidem & si bona parte prius fecerim, hic tamen id agam ut non solum retundã pro viris quę obdissent, sed etiã inuidiã ipsa & stomachum moueam, repouendo qui hęc sunt scđq; scriptores longe aliter sensisses, ut hoc modo par pari referatur, quod eos mordet. Primum omniũ Augustinum nobis obijciunt: qui passim hanc artẽ improbis eam modo spectaculum turpitudinis / modo vanitatũ licentiam nominat. Post hinc alit Hieronymum: cuius in Epistola quadam de oratione & lectiõne, hęc verba sunt. Demonũ itaq; obus est carmina Poetarũ: scđularũ sapientia, rhetoricorũ pompa verborũ: Hęc sua homines suauitate deleant & dum aures dulci modulatione eurrentia capiunt, animum quoq; penetrant & peccatoris interna deuincunt. Hactenus Hieronymus. Pręterea nihil atque plus a religionis incoheritate alijum esse debere / qđ Deorũ multoq; assertiõnẽ quibus tot vana, totq; p̄ma lasciuie & spurcię attribuantur. Ha ego propono Aurdij Prudentij Poema: & Honorij Fortunati Hymnos: preterea in his (quod maximum puto) eorumẽ ecclesię Christiane consensum qui apud me plaris est, qđ vel Augustini vel Hieronymi autoritas, cum illi corroborentur / his vero minime nisi inquam illa voluerit. Videtis ne aduersarij an de industria cęmuntis & aperti oculis estis lasciuosi? Ecclesię grauissimam estimatiõnẽ ita Prudentiũ ita Honorij alioq; amplectum esse ut in publicis ad deũ nostrũ precibus incę ritu tempoꝝ ceremoniarũq; seruando, nihil habeat eorũ dulcissimis versibus potius: eorum plis alijs non est opus, suare enim ante me viri doctissimi / qui obditiaciam vestram castigantes id cęmderunt: quod ego alastro. Pręterea cum Nonus Vates gręcus euangelium Ioannis versũ exámetro descripsisset, putauit idem doctissimẽ apud Latinos fieri, Isaacus Hispanus: cuius poema Christi doctrinam ambijre: quid Seducem memoram: qui deĩ miracula: quid Aratorem qui Apostolorũ historiũ